

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyitlterek és hirdetések.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Égész évre 8 kor
Fél évre 4 kor
Negyed évre 2 kor
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetőknek jutányosan számítottak.

Nyitlter pótlására 50 fillér.

Feloldó szerkesztő:
ZRÍNYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lap tulajdonos:
STRAUSZ SÁNDOR.

Gimnáziumot Csáktornyanak,

Már huzamosabb idő óta foglalkoztat az itt kifejtendő idea, de most lépek csak a nyilvánosság elé, mert most tartom alkalmasnak az időt arra, hogy az ige testet öltözzön, s pedig azért, mert a dúló szlavizáló törekvések hullámai vehemensebben csapnak a Dráván át hozzánk mint valaha. De alkalmas a mostani idő tervem propagálására azért is, mert a megindított mozgalom, hogy Muraközt egy magyarországi püspökséghez csatolják — elődei sorsára fog jutni — lévén ezen eszme bizonyos körökben egy „noli me tangere”, s alathatjuk magunkat a jövő zenéjével, célt érni nem fogunk, ha nem ragadunk meg más eszközöket, melyekkel a Muraközt nemcsak megtarthatjuk a mostani állapotban magunknak, hanem azt hathatósan meg is magyarosíthatjuk.

Tudjuk nagyon jól, hogy a magyarosítás ellenségei és a horvát eszmék terjesztői nálunk a papság — tisztelet a kivételnek. De sajnos a kivételek fogyanak, ellenségeink gyarapodnak. Módot kell keresnünk és találnunk, hogy az elhorvátosító eszközöket elleneink kezeiből kicsavarjuk — ezt csak hazafias papság nevelése útján érhetjük el.

Elsősorban arra kell törekednünk, hogy az Alsó- és Felső-Muraköz gyermekei ne idegenbe, — Horvátországba legyenek kénytelenek menni középiskolái, tanulmányaikra, hanem itt kell gimnáziumot emelni, hogy a Muraköz természetes középpontjában — Csáktornyan oltassuk a leendő papságba a magyar érzelmeket, a magyar haza iránti szeretetet. Magyar érzelmű papokat csak Magyarországon lehet nevelnünk, mert ha a zsenge gyermek hosszú időre innen elszakítatik, újra magyarrá ide lesz soha, míg ha magyar iskolába jár, ha el is kerül Zágrábba a szemináriumba, azokat az érzelmeiket 4 év alatt a klérikusból kiirtani nem lehet, melyeket mint fogékony ifju lélek itthon 8 éven át napról-napra hallott, mert ezek véérébe mentek már át, egygyé forrasztotta már a hazafias tanár lesület az ifju lelkeket a magyar hazával, s innen leszakítani — ehhez supiloi fondorlat kevés.

Egy Csáktornyához nagyon közeli faluban hallottam, amint egy papnövendék meg állított egy fiut, s magdorgálta, mert azaz üdvözölte a leendő lelkiatját: »Dicsértessék a Jézus Krisztus!» Kioktatta a leendő hazatérőre hogy »Hvalen budi»-t kell mondani, különben elkarhozik. Kitanítottam a nagyreményű papnövendéket én is, s reményem nem feledte el a leckét. Ilyen esetekkel nap nap után találkozunk, s ezeknek hogy meg ne ismétlődhessenek, kell elejét vennünk. Ezt pedig csakis magyar gimnáziummal érhetjük el.

Csáktornya, Perlak, Letenye, s ha hozzávesszük még Alsólendvát, 180.000 lakossal bíró terület ez. Már a lélekszám magában

is elég, hogy középiskolája legyen, mely minden szakiskolát megnyit a tanuló ifju előtt; míg a mostani polgári iskola csak tanítóképezdére és irnoki állásra kvalifikál. Sehol annyi irnok nincs, mint Csáktornyan, sehol annyi eltiport sarku ifju nem látni mint itt, — mert elvégzett 4—6 polgárit, tanító nem akar lenni, iparosnak pedig ily tanulmányokkal menni neveltséges!!

Nem akarom a polgári iskola jogosultságát tagadni, de nálunk nincs meg kellő létjogosultsága, addig pedig míg egységes középiskolák lesznek — ad graecas Kalendas — nem várhatunk.

Egész Muraköznek mint egy férfinak fel kell állnia, s egy monstrédeputációban az illető faktorok elé járulni, hogy az itteni polgári iskola helyett gimnáziumot állítson a kormány, s noha tudjuk a mostani miniszternek ellenszenvét egy ujonnan állítandó gimnáziummal szemben, meg fogjuk győzni tudni őt, hogy ez itt nemzeti szükség. Kell itt gimnázium, ne hogy ezental is 196 magyar ifju menjen a Dráván át tanulni s visszajöve hazánk ellenségét találjuk benne.

Felső- és Alsó-Muraköz polgárai! Hozzátok intézem szavaimat, ti vagytok felelősek minden elvesztett magyar emberért, ha idejében nem világosítjátok fel az illető faktorokat, hogy mentsenek meg menthető!!

Rendezetek népgyűléseket, hívjátok fel e sziget minden polgárát és eszme érdekében s megvagyok róla győződve, hogy a kormány ily méltányos és hazafias kérés elől elzárkozni nem fog.

—s. —s.

Belterjes gazdálkodás.

Valahányszor az esztendőnek ahhoz a szakához érkezünk, midőn a termés már learatva, behordva, nagyrészt kicsépelés alatt áll, aggódva lessük, az ország minden részéből befutó tudósításokat, melyek a terméseredményéről számolnak be. Aggodva várjuk ezeket a híradásokat, mert hiszen egész esztendőnek mérlegéről van szó s arról hogy vajjon a verejtékes munka megtermi-e gyümölcsöt s hozott-e elég magot a kalász vagy pedig silány eredmény koronázta a fásasztó, hosszadalmas s keserves munkát?

Az idei tudósítások ismétellen beigazolták, hogy a mai termelési rendszerünk hibás. Hogy nagyon is kiszolgáltatjuk magunkat a természet kiszámíthatatlan szeszélyeinek s idestova már nem is számíthatunk arra, hogy a verejtékes munka jól megérdemelt jutalmát elnyerje, mert a természet minden esztendőben gondoskodik arról, hogy egy és más csapásaival lelohaszsa azokat a vérmes reményeket, melyekét a gazdák s földet művelők a termésbecslések alkalmával tápláltak.

Hogy miképpen kellene gazdálkodnunk ez most a kérdés. Az, hogy a mostani gaz-

dálkodási rendszerünk elavult, ósdi és hibás evvel már tisztában vagyunk.

A külföldi termelők nincsenek úgy kiszolgáltatva a természet csapásainak, mint a mi gazdáink. Nincsenek pedig azért, mert úgy művelik földjeiket, hogy azok, még a legnagyobb természeti csapásoknál is kihozzák a gazdának nemcsak termelési költségeit, hanem tisztességes megélhetését is, sőt a jövőre való takarékoskosságot is.

Úgy termelnek pedig ők, hogy míg ta könnyű és esetleg sok hasznot hajtó buza-termelésről áttértek olyan termények művelésére, amelyek a természeti csapásoknak szívósabban ellenállanak, vagy a melyeket ők maguk ellálhatnak mindavval, ami szükséges, hogy életképességüket kivethessék.

Az újszerű trágyázás, vegyitermékek felhasználása e czéla már minálunk is elég ismeretes, nem is arról akarunk szólni, hanem igenis egy nálunk meglehetősen elhanyagolt, de emellett óriási haszonnal járó termeléssel, konyhakertészettel. A külföldi földtulajdonos, nagyrészt földjének ezekkel a hasznos, a gondos ápolást igénylő termékeknek előállítására használja fel. A konyha termények mindenkor meghozzák gyümölcsöket, mert azok öntözése, ha a természet már megtagadta segítő kezét, az emberi kéz s gépek munkájával is megoldható s többnyire ily módon is kezeltetik. Nálunk a konyhakertészlet idegen bevándorolt népfajnak, a bolgár kertészeknek kezében van, kik törpebirtokaikon, a gazdáságnak az ágát művelve, egész vagyont gyűjtöttek össze, míg szomszédai, a magyar, hozzájuk mérve aránylag nagybirtokosok, lassan-lassan a természet sűrű csapásaitól sujtva a tönk szélére jutottak.

A mit a bolgár kertészek kezük munkájával el tudnak érni, az a magyar földművelőnek lehetetlenség lenne?! Vagy a bolgár tenyer erősebb, edzettebb, a magyarénál? Nem tudja a versenyt velük felvenni? Nem hinnők. Ha a versenyben valamely tulajdonságukkal a bolgárok előnyben állanak, úgy az kitartó szorgalmuk s bihetetlen munkabíráskuk, amit az ilyen belterjes gazdálkodás meg kíván.

De ezt talán a magyar munkás is, ha akarja, úgy elsajátíthatja s ha benne hasznát leli el is kell, hogy sajátítsa.

De nemcsak a kertészet, az, ami a belterjes gazdaságot kimeríti, hanem ott van a gyümölcsstermelés, melyből óriási kivittl érhetnének el. Nem csupán a szőlő az, melylyel versenyre mehetünk, hanem mindazok a gyümölcsök, melyek a külföldön elsőrendű keresletnek örvendenek. A kecskeméti alma, a magyar dinnye, s egyáltalában az összes asztali gyümölcsöknek oly nagy quantuma fogyasztódik a külföldi asztalokon, hogy milliókra megy azon összegek száma, a melyet ezen gyümölcsök kivittelével elérhetnénk.

Természetesen ez nem mehet egyszerre mindenhez idő kell. De ha sohasem próbálkozunk, hamég a kísérletezésektől is irtó-zunk, akkor bizony nem sok reményességünk lehet, hogy a földműveléssel foglalkozók helyzete egy hamar megjavuljon.

Ha majd igyekezni fogunk minden eszközzel megragadni, hogy az emberi kéz munkája versenyre keljen a természet csapásaival s amit a nagy természetvénnyel a természet mostohasága megtagadott, azt más téren az emberi kéz belterjes gazdasága behozzon, akkor, de csak akkor tekinthetünk majd nyugodtabb szívvel a gazdasági mérlegek elé, s nem kell majd folyton attól rettegnünk, hogy egy esetleges rossz termés gazdasági következményeitől.

A használt iskolakönyvek.

Közeleg az iskolaév kezdete. A kis és nagy diákok már erősen kalmároskodnak. Adszá-nesze folyik a könyvvadás és vétel. Kéz alatt vásárolnak a diákok, mert a használt könyv olcsó. Ezért kapnak olyan nagyon utána. A szülőknek is tetszetős ez az olcsóság és azért örülnek, hogy meg takarítják azt a néhány huszillióért. Pedig hát dehogyan is olcsó az olcsó iskolai könyv! Drágább az még az aranyból is.

Nem akarunk reklámot csinálni a könyvkereskedőknek, de igenis a közegészségnek.

A használt könyv rendszerint hiányos vagy elavult a kiadása és a takarékos szülőknek az év derekán ujonnan meg kell majd venni azt az iskolakönyvet, amelyet olcsón már egyszer megvásárolt. De ez volna a legkisebb baj. A veszedelem abban rejlik, hogy ezek a használt könyvek már több kézben megfordultak, piszkosak, fertőzöttek és különösen a gyermekek bőrbajait vezetik tovább. A gyermekes házaknál bizony gyakran fordul elő járványos betegség és ki-garantálja azt, hogy az olcsón vásárolt, piszkos könyv nem olyan helyen fertőzött, ahol ragályos betegség pusztított? Hiszen már hány-szor bizonyították be, hogy például a kölcsonkönyvtárak valóságos raktárjai a ragadós betegségek bacillussainak és hogy a sokat, nyálkázottan lapozott könyv a legtermékenyebb talaja különösen és főként a lüdvész bacillussainak.

Mindezeket jó szívvelje meg a szülő és néhány fillér megtakarítása talmi nyereségeért ne tegye kockára a gyermeke egészségét. Ma vigyázni, nagyon vigyázni kell mindenre: ezernyi kór, apró, láthatatlan manója rajzik körülünk, hát legalább attól megmagunkat, ami ellen védekezhetünk. És védekezni kell a használt könyvek szennye, fertőzése ellen a közegészség kívánalmainak megfelelően.

Övjük gyermekeinket, akik ha már el is vannak egynémely iskolákban tiltva a könyvvásárok, titokban még mindig csinálnak üzleteket a bacillustenyészdét magukba rejtő könyvekkel, hogy használt könyveket ne vásároljanak.

A diákvásárokat az iskolák is tiltják be szigorúan, s a tiltó határozat betartásáról is gondoskodjanak.

K Ü L Ö N F E L É K.

— **Hirdetmény.** Az iskolai beiratások az összes iskolákban szept. 1-től 6-ig lesznek. Minden szülő vagy gyám köteles gyermekét vagy gyámoltját a gazda pedig cse-

lédjét 6 éves korától 15 éves koráig, az iparos vagy kereskedő a tanoncát, — még ha 15 évnél idősebbek is — a korának és végzett iskolájának megfelelőleg beírtni. A beiratások ideje minden iskola kapuján ki van függesztve. Az ismétlő iskolás leányok az elemi iskolába, a gazdasági ismétlő iskolás fiúk a képezdei gyakorló iskolába kötelesek beiratkozni. A népiskola 4 osztályát végzett fiúk és leányok kik még nincsenek 12 évesek és nem járnak a polgári iskolába, kötelesek a képezdei gyakorló iskola 5-ik vagy 6-ik osztályába beiratkozni. Az V. vagy VI. osztályba járás alul csak azok menthetők fel, kik a gyakorlóiskola vezetőjéről írásbeli értesítést hoznak az előjárás-sághoz, hogy ott jelentkeztek, de felvehetők nem voltak. A beiratások pontos betartására a lakosság büntetés terhe alatt szigorúan figyelmeztetettik. A beiratásoknál az utca és házszámot mindenki köteles bemonadni és az iskolai értesítőt elhozni. A 6 éves gyermekek, kik most először iratnak be a születés idejéről az I. számú jegyzői irodában ingyen kapnak születési kivonatol.

— **A gróf tolvajai.** Lapunk egy előző számában hírt adtunk arról a vasuti lopásról, mely f. év július hó 28-án este a helybeli pályaudvaron történt, amikor is Pálffy Pál gróf pudmerici lakos kárára egy zöld luszattal áthuzott utazó bőröndjét, amelyben mintegy 2000 kor. értékű különféle tárgyak voltak, ismeretlen tettesek az I. oszt. váróteremből ellopták. A rendőrség a lopás elkövetése után azonnal megindította a nyomozást, de napok teltek el, míg hurokra kerültek a gaztet elkövetői. Ugyanis a Csáktornyan legutóbb megtartott búcsun és országos vásáron a csendőrségnek feltűnt két embernek: Bubek Péter és Podvezánec Ferenc csáktornyai — battányi vasuti napszámósoknak pazar költsége, kik nyakra-főre váltatták fel a 20 koronásokal. Miért is elfogták őket s vattalóra fogván, eleinte mindent tagadták, de később, a keresztkérdések alatt bizony bevallották gonosz tettüket. Most már a nagykanizsai kir. ügyesség logházában hűsölnek, hol méltó büntetésüket várják.

— **Uj óvónők.** A muracsányi községi ovodánál üresedésben volt óvónői állásokra Rády Gizella és Vigelbauer N. okl. óvónők lettek megválasztva e hó 24-én.

— **Beiratások.** A helybeli iparostanonciskolában a jövő tanévre a beiratások ma d. u. kezdődnek a polgári iskola irodájában. Beiratkozni lehet ma d. u. 2—5, és holnap s holnapután d. u. 4—5-ig. Figyelmeztetnek az iparosok és kereskedők, hogy tanoncaikat ezeken a napokon okvetellenül irassák be, mert a beiratásról felső hatóságknak azonnal jelentést kell tenni. A be nem írt tanoncok gazdáit az iparhatóság megbünteti.

— **A házinyulak értékesítése.** A házinyulak tenyésztését nagy mértékben karolták fel. Nemcsak országsszerle indult meg ezek tenyésztése, de nálunk Muraközben is. Hogy a házinyulak tenyésztését nemcsak háziszükségletek kielégítésére rendezték be, hanem árnyitás szempontjából is, kiviláglik a Magyar Mezőgazdák Szövetkezele körleveleiből is, melyet annak elnöksége az 5-tes gazdasági szaktanárokhöz intézett tájékoztatásul arra nézve, hogy a tenyésztők nyulakat hol és hogyan értékesíthetik. Eszerint a házinyul-tenyésztők nyulait a szövetkezet utján értékesíthetik, ha szeptember elejétől kezdve a szállításra alkalmas nyulak mennyiségét, korát és fajtáját a szövetkezet nyul-tenyésztő osztályának bejelentik. Piaci érté-

kesítésre bármily fajta 6 hónapon felüli házinyul alkalmas, élő súlyban kg-ként 60 fillérért, vasuti állomásra szállítva. A 25 darabon felüli csoportoknál a vasuti szállítási költség a szövetkezetet terheli, kisebb szállítmányoknál a költségek felét a fél tartozik viselni. A beteg vagy elhullottan érkező állatok árát a szövetkezet az összegből levonásba veszi. A szállítás tömegesen is fogantatosítható; tehát többen is állhatnak össze és egyszerre szállíthatnak házinyulakat. Ez esetben minden tenyésztő a maga nyulait fülük belső oldalán ugyanazon számmal tintával megjelöli ellenőrzés szempontjából. A szövetkezet a szállítóihoz szükséges szállító-rekeszekkel szivesen szolgál, melyeket a szállítónak saját szállítási költségén, kívánatra a legnagyobb készséggel rendelkezésére bocsát. Bővebb utbaigazításokkal szivesen szolgál Szenthe Dezső gazdasági szaktanár.

— **Körjegyző választás.** A muracsádhelyi lemondás folytán üresedésben levő körjegyzői állás betöltésére a választás f. hó 31-ére tüzetelt ki.

— **Rendőri hírek.** Iliás István büközsi lakos f. hó elején a szelenczei petroleum bánya területéről egy darab 2 m. hosszú 3 cm. átméretű vasat ellopott, s ezt feldolgozás végett Balincics Péter kedveshegyi lakos kovácsműhelybe vitte el. — Rasperger József erszébelleki lakos pedig f. hó 16-án éjjel édes atyja, Rasperger Ferenc kárára 2 drb. 10 koronás bankjegyet lopott el. A tettesek a helyi kir. járásbírósuául feljelentettek.

— **Iskolai értesítés.** A csáktornyai állami polgári fiú- és leányiskolában az 1908—1909-ik iskolai évre szóló beiratások szeptember hó 1, 2, 3 és 4-ik napjain délelőtt 8—12 óráig a tanári szobában eszközöltetnek, a javító- és felvételi vizsgálatok 1, 2 és 3-án déltán 2 órakor, a magánvizsgálatok pedig 5-én tartatnak meg. A tanévet megnyitó ünnepélyes istentisztelet (Veni Sancte) 7-én reggel 9 órakor tartatik, mely után az intézet tornatermében az iskolai rendszabályok olvastatnak fel s a rendes tanítás szeptember hó 9-én veszi kezdetét. A tanulók a beiratásra szülőik vagy ezek helyettesei kíséretében tartoznak megjelenni s kötelesek keresztlevelüket (születési bizonyítványukat) legutóbbi iskolai bizonyítványukat, valamint az újraoltási bizonyítványt is az igazgatónak bemutatni, továbbá pontosan meg kell jelölni az utcát és házszámot, ahol az illető tanuló lakik. A polgári iskola I-ső osztályába csak oly tanuló vehető fel, aki legalább a 9-ik évet betöltötte s az elemi iskola IV-ik osztályát sikerrel elvégezte. A tandíj, beiratásdíj és egyéb illetékek összege 11 K. 30 fillér. A 8 korona tandíjfizetés alól a szegénysorusu tanulók részben vagy egészben felmentetnek, a fölmentésért azonban folyamodni kell. A kir. tanfelügyelőséghez címzett folyamodványok az illetékes községi előjáróság által kiállított szegénységi bizonyítvánnyal felszerelve a beiratás alkalmával az igazgatónál nyujtandók be. Megjegyzendő, hogy beiratás-kor a 3 K. 30 f. befizetése alól egy tanuló sem menthető fel. A vidékről jövő tanulók figyelmeztetnek, hogy az igazgatóság tudta és beleegyezése nélkül szállást fogadni nem szabad. Pataky Kálmán, igazgató.

— **Ertesítés.** A helybeli állami elemi iskolában a jövő 1908—1909. tanévre a beiratások szeptember hó 1, 2, és 3-án délelőtt 8 órától 11¹/₄ óráig fognak megtartatni. Szeptember hó 4 és 5-én délelőtt a

vidéki tanulók 6-án délelőtt a helybeli ismétlődő iskolai leánytanulók lesznek felvéve. Vidéki tanulókat azonban csak oly osztályokba veszünk fel, melyekben elegendő hely marad azok elhelyezésére. A felvételi- és javítóvizsgálatok szeptember hó 4- és 5-én délután 2 órakor az ünnepélyes »Veni Sanctae« pedig szeptember 7-én délelőtt 9 órakor lesz megtartva.

A beiratásnál minden szülő vagy gyám tartozik gyermeke Értesítő könyvecskéjé, ha ez nincs keresztlevelet vagy születésének anyakönyvi kivonatát bemutatni, nem különben az oltási bizonyítványt is, ha a beoltást más módon nem igazolja. Olyan tanulók, kik most jönnek iskolába az illetékes előjárósággal igazolják azt hogy tankötelesek. A vidéki tanulók is ugyan ily módon igazolják tankötelezettségüket. A bementett adatok hitelessége végett a helybeli szülőknel is a személyes megjelenés kívántatik. A beiratási díj személyenkint 50 fillér. Az elemi mindennapi iskolába a 6 évet még be nem töltött és a 12 évet már betöltött gyermeket rendszerint felvenni nem lehet. Azon gyermekeket kik eléggé fejlettek és a kiknek a 6-ik év betöltéséhez a beiratáskor legfeljebb három hónapjuk hiányzik, csak azon esetben lehet az elemi iskola első osztályába felvenni, ha elegendő hely áll rendelkezésére illetőleg, ha a 6 évet betöltötték már mind felvételték. A IV. osztályt végzett s a 12. évet be nem töltött gyermekek ha a polgári iskolába be nem iratkoznak, kötelesek az elemi iskola V. és IV. osztályába járni. Ezen osztályok, valamint a gazdasági ismétlődő fiúiskola is a helybeli tanítóképző intézeti gyakorló iskolában vannak szervezve, hol a beiratások szintén szeptember elején kezdődnek. Csáktornya, 1908. augusztus hó 27-én. Polják Mátyás igazgató.

AZ UJ SZESZADÓ TÖRVÉNY folytán úgy mint minden szesz ára, a világhírű BRÁZAY sósorszesz ára is drágább lesz már szeptember hó 1-étől kezdődőleg. Azért mindenki saját érdekében cselekszik, ha szükségletét még e hó folyamán szeptember elseje előtt szerzi be. A BRÁZAY sósorszesz — mint ismeretes — mindenütt kapható

— **Esküvő.** Walder Márton zágrábi áll. vasuti bádogos szeptember hó 8-án délután 1 órakor vezeti oltárhoz a helybeli izr. imaházban Heinrich Fanny kisasszonyt.

— **Kinevezések.** A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Kozma Imre okl. tanítót a stridói állami, Holzer Béla és Koller Teréz okl. tanítót, illetve tanítónőt a domásineci állami, Pál Lajos tükészentgyörgyi róm. kath. elemi iskolai és Braun Margit okl. tanítót, illetve tanítónőt a dekanoveci állami clemi népiskolához rendes tanítónév, illetve tanítónővé nevezte ki.

— **Athelyezés.** A kultuszminiszter Sray Ferenc orehovicai áll. elemi iskolai tanítót a szentilónai áll. elemi iskolához jelen minőségében áthelyezte.

— **Körözvény.** Klekár Lőrinc és Novák Anna szülőknek 11 éves József nevű drávavásárhelyi illetőségű fia, ki a szombathelyi áll. gyermekmenhelybe volt felvéve, múlt hó 16-án onnan már másodikban megszökött. A helybeli főszolgabírói hivatal a kis-korú szökevényt most körözti.

— **Ügyvédi iroda megnyitása.** Pichler Gyula dr. ügyvéd Perlakon irodát nyitott.

— **Uj ipartelep.** Örömmel értesülünk, hogy hazánk legnagyobb ipartelepe, az előnyösen ismert Bohn-féle téglagyárak most Békéscsabán is nagyszabású telepet létesít. A tulajdonosok elismert szakavatottsága és erélyessége bizonyára ezen új telepet is rö-

vid idő alatt elsőrendű iparteleppé fogja emelni.

— **Olcsó bevásárlási forrás** őszi és téli időnyre férfi- és gyermek ruhából olcsó árban *Nádasi József* ruharaktárában Csáktornya. Mérték miniké pontosan kiszolgáltattak.

Felhívás az új szeszadó törvény életbeléptetése tárgyában.

Mindazok a személyek, kik az 1908. évi szeptember hó 1-ső napján a szabad fogalomba már átment vagyis az 1890 évi XX. tcz. szerinti szeszadóval és az 1899 évi XXIV. tcz. szerinti szeszadópótlékkal is már megadózottat olyan égetett szesz folyadékok készletével bírnak, mely összesen 10 literrel 5 liternél több alkoholt tartalmaz, az 1908. évi XXVIII. tcz. 121. és 123 §-ai értelmében kötelesek legkésőbb az 1908. évi szept. hó 3-ik napjáig a folyadék mennyiségét és annak alkoholtartalmát, valamint azon községet és helyiséget, melyben az a folyadék tartatik, az illető készletet tartási helyére nézve illetékes pénzügyi szakasznál írásban 2 példányban bejelenteni tekintet nélkül arra hogy ezek a készletek saját vagy idegen helyiségekben vannak-e elhelyezve.

Ha az égetett szesz folyadékok összes készlete az 1899. évi XXV. tc. szerinti elárúsításra, vagy kimerésre jogosultsággal bíró személyek birtokában 10 liter más háztartásokban pedig a családfő birtokában 5 liter tisztá alkoholt meg nem halad, azt nem kell bejelenteni. Minden más esetben a szabad fogalomba már átment összes készlet, ide értve a pótladót alá nem eső 10, illetve 5 liternyi mennyiséget is, bejelentendő.

A kis tartályokban levő illatszerek, ha a súlyuk 1 kilogr.-nál nem tesz többet, nem esnek a bejelentés kötelezettsége alá.

A bejelentéshez szükséges űrlapok az ellátási költségek megtérítése mellett minden pénzügyi szakasznál és Budapesten a fogyasztási adóhivatalnál is kaphatók.

A készletek bejelentése és a készletek után esedékes pótladónak befizetése a birtokosnak képezi kötelezettségét.

Az egy ugyanazon fél birtokában ugyanabban a községben (városban), habár különböző helyiségekben levő folyadékok egy bejelentésbe foglalhatók, de az ugyanazon fél birtokában különböző községekben (városokban) levő égetett szesz folyadékokról községenként külön-külön bejelentések teendők. Likőröknel és rozsolisnál, ha a cukortartalom egy hektoliter folyadéknál legalább 10 kg. tesz, az alkoholtartalmat nem kell bejelenteni, hanem jogosítva van a fél az egész ilyen likőr — illetve rozsolis készletet hektoliterenkint 35 hektoliter fok alkohollal bejelenteni. Ha ezt a kedvezményt az e nemű folyadék egész készletére nézve együttesen nem veszi igénybe, akkor az egész készletnek tényleges alkoholtartalma jelentendő be. A pótladó aláeső bárminő esszenciánál, illatszereknel, kozmetikus cikkeknel, gyógyszereknek és gyógyászati készítményeknek, azok alkoholtartalmának bejelentése mellőzhető tekintet nélkül arra, hogy a folyadékok mily mennyiségben vannak készletben. Azok az alkoholtartalmú készítmények a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok, illetőleg Bosznia vagy Hercegovina területéről az 1894. évi XV. tc. illetőleg az ezt módosító 1899. évi XVII. tc. szerinti szabályszerű eljárás mellett még az 1908. évi szeptember hó 1-ső napját mege-

lőző időben utaltatták át a magyar szent korona országainak területére ide azonban csak 1. évi szept. 1-ső napján vagy azután érkeznek be, a most hivatkozott törvényekben körülírt eljárásnak kívül további bejelentés kötelezettsége alá eső égetett szesz folyadékok az 1908. szeptember három első napján szállítás alatt állanak anélkül, hogy már bejelentve és pótladóval megadózotva lennének, a bejelentés megtétele és a pótladó befizetése az áru átvevőnek képezi kötelezettségét, ki a bejelentés a szesz megérkezéséig számilva legkésőbb 48 óra alatt megtenni köteles. Ha az 1908. évi szept. 1. megelőző égetett szesz folyadékok készletének a ténleg szerinti bejelentése elmulasztatik, vagy ha a bejelentett alkoholtartalom 10 százalék vonással csekélyebb annál a mennyiségnél, mely a hivatalos felvételnél megállapítottak: az 1908. évi XXVIII. tcz. 121 §-c értelmében az így megrövidített, vagy a megrövidítés veszélyének kitétt pótladó 4 szer. össz. annak 8-szoros összegéig terjedő pénzbüntetés alkalmaztatik. A bejelentésben foglalt másnemű valótanságok, melyek nem az alkohol mennyiségére vonatkoznak, 10 K.-tól 200 K.-ig terjedő pénzbüntetéssel fenytetnek. Csáktornya, 1908. augusztus 14.

Az előjáróság.

CSARNOK.

Sir a nóta.

*Sir a nóta, elmerengve játszik a cigány,
Barna gyerek a primás de arca halavány. —
S a mig húrján azt a nóta busan pengeti
Szívében száz fájós érást egymást kergeti;
Azt a nóta, Hallgass ide bájos anyjalom
Hallgass meg az én szomorú bánatos dalom
En szeretek, úgy szeretek forrón igazán, . . .
. . . Sir a nóta elmerengve játszik a cigány.
„Mért is adtál óh Teremtőn énnekem szívet
Vagy miért hogy a szegénynek bán az ha szeret
Bűnöm az, hogy ő oly gazdag s én szegény vagyok
Nincs egyebem mint a nóta s bánatos dalok.”
Hallgatsz a szép lány de nom így képzeli,
Hogy ez a dal ez a nóta csak őt illeti;
S ő az oka, hogy a primás olyan halavány.
. . . Sir a nóta elmerengve játszik a cigány.*

Neusiedler Jenő.

Nyilttér.*)

*) E rovat alatt közöltekt nem vállal felelőséget a szerkesztő.

Nyilatkozat.

A »Muraköz« 34. számában, alattomos orvtámadást intéztek a csáktornyai kántor ellen, melynek igen személyes íze volt. —

Kedves »deprimált« Uram! Az ünneplő község soraiból többen ott hagyták a templomot, mise közben, s bizonyára nem attól való rettegésből telték ezt, hogy végig kell hallgatniok »Kölcsey remekét«, — miután az, a mise végén énekelte — hanem páter »Brix« kellemesen csengő hangjai és kitűnően előadott magyar énekei elő szöktek meg. —

A »deprimált« ur szavaztassa meg a köszönetet s akkor megtudja, hogy milyen hangulat van a csáktornyai kántort illetőleg; akinek is Csáktornya ur községe — »Himnusz« élénklése után, — lejuvet, teljes meglepődését fejezte ki. —

Sray Ferencz.

Közöljük a nyilatkozatot, mert a védekezésnek helyt kell adnunk. Nehogy a »személyes íze« illetőleg igazsága legyen Sray F. urnak, egy szót se fűzünk hozzá. Csak ajánljuk, hogy tanuljon és gyakorolja magát a kántor a játékban, akkor majd mi is csatlakozunk azokhoz, akiket S. F. ur a kántor érdekében megszavaztatni akar. A szerk.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržanja novinah, se imaju poslati na ime urednika u Drávavásárhely.

Izdateljstvo: knjižara Strausz Sandora kam se predplate i obznanne pošiljaju.

MEDJIMURJE

Prodajna cčna je:
Na celo leto 8 kor
Na pol leta 4 kor.
Na četvert let 2 kor.
Pojedini hrcji koštaju 20 fil.

na horvatekom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: svaku nedelju.

Obznanne se poleg pogodbe i fal računaju.

Odgovorni urednik:
RHOSÓCZY ELEK

Glavni urednik:
BEZENHOFER MIHÁLY

Izdatelj i vlasnik:
STRAUSZ SÁNDOR.

Popravljajte si pute.

Nemrem van dost dopovedati, kak hasnovito je pute zavažati, steze popravljati. Ve je za to vréme, zato vam opet preporučam, najte čekati nikve zapovedi, nego gde je potrebno, zavozite si i popravite si tak pute, kud se vazite, kak steze, — kud hodite.

Jesu občine, gde su za istinu marljivi, verni ljudi, šteri takve poste, kaj jako nujaju, prez ikakvoga opomina, i prez zapovedi zvršuju. Nego žalostno je, da je jako malo takvi obcin.

Ve po leti se nikaj ne pozna gde je zločesti put, nego za par tjeden vre se pošemeriju pak, onda Bog se smiluj tak ljudem, ki po vuni, v polju delaju, kak i siromaška vozna marha kuliko bude morala trpeti po ovi zločesti puti.

Ne prestavljamo rada naprè druge orsage, druge okolice, dost je, ako tu moremo v našoj okolici neštere občine pohvaliti, gde se za gospodarske stvari jako pobrineju, pak njim se i pozna.

Zakaj su nè svi takvi? Zakaj je potrebno na to nekoga nagovarjati, opominati?

Leto nam je minulo čisto prez deždja. Suhe su bile sve grabe i sve prodnice, odkud si pute zavažete. Prilika je bila i časa ste imeli zavažati. Jako nemarni, leni ljudi moraju tam, vu onoj občini biti, ki si nit lelos nešu vultice, pred hižom puta, ceste i steze dobro zavozili.

Premislite si samo, projuđu jesen i protuletje. kuliko ste morali preterpeti zbog hudoga vremena i zato zbog zločesti putov.

Letos zbog malo krme bude vozna marha puno slabša; ako bude i dođuća jesen, protuletje tak dezdjena, zločesta, onda budete čisto zaprti; ar iz slabom voznom marhom bolje da se ne spravite iz doma, po hudom vremenu, po zločestom putu si još bolje na nikaj denete marhu. Vidite, kak dobro bi bilo ve, da bi dobre pute imeli! Pred hižom bi si mogel, i moral bi si svaki sam zavaziti, druge poljske pute i ceste bi zavažali iz odredjenimi občinskami foringami i stežaki.

Kak lepe hiže si već zdizeju i daju zidati posud po celom Medjimurju, ki si znova zidjeju. Nego ravno tak stoji ova nova lepa hiža tam v blatnoj, grdoj vultici, kak da komu novi, lepi škriljak vu blato opadne. Ov gazda se trsi, i rada bi si bar pred svojom hižom puta i stezu zdigel, nego kaj si more pomoći, ako su naproti i poleg susedi nemarni, nit stoga si nečeju dobroga primera zeti, da bi si i oni barem puta, stezu pred hižom popravili. Vre naraste jenput takov narod, takvo ljudstvo, stere ne bude potrebno na to opominati, sami budu znali, da jim je to na veliku hasen.

Zbog česa vas pak mi najbolje opominamo, da bi si pute popravljali, da nebi morali vi i vaša siromaška dečica tuliko blato gaziti: sve zbog toga ar ovak bi se mogli čuvati vi, i obraniti bi si mogli vašu dečicu od mnogo i mnogo betegov.

Vidite, ve je ljudstvo bolje cartljivo, mehko, ar se više pri domu, vu hiži zadržava, neg kak je negda bilo. Prveša vremena su bili drčki pastiri od protuletja do zime; uvèk, skorom den i noć vuni pod nebom,

uidgar pod krovom. Imel je kakvu slabu opravu, negda kapenka ili čohu. Vidite, ov se je priviçil k zločestomu vremenu i zdrav je ostal uvèk, makar kak slaboga tela je bil drugaç.

Ve je veç nè tak Ljudi su samo uvèk doma. Da je hladneje, onda si kuriju tak, da se skorom podušuju od vrućine. Skorom pri svakoj hiži je šporhet, gde i kuhaju, da se menje drv zgori. Ovi ljudi, tak stareši, kak deca, su jako podverženi tomu, da se lahko prehladiju. A šteri se jenput prehladi, on lahko dobi kakvogogod betega.

Kak se pak najleže prehladi človek? Tak, ako mora po hladnom vremenu vodu, blato gaziti. To je gotov beteg. Tojest, ako se prehladi, onda lahko dobi betege. Nego vi roditelji, ili vi stareši vi ste lehkii. Nego siromaška vaša dečica, štera na den tuliko moraju sim—tam hoditi, blato gaziti, oni—oni moraju čuda pretrpeti, i mnogoput pogibeljne betege podnesti. Kak se moraju onda dobri roditelji starati, od doktora —do doktora i v pateku begati, ki si svoju dečicu, svoje najdragše blago rada imaju, ter se za njivo zdravlje pobrineju.

Stareši ljudi takaj nemreju ves den v sobi sedeti, nego ako v selo ideju, ili pohoduju si prijatelje, po blatu i po zločestom putu se i oni lahko prehladiju za tèm siromaški starci, ki su vrèdni od Boga te milošće, da bi se na ovom svetu još nešteri čas med vami veselili, dostput na smrt zbetežaju.

Nè ga človeka, ki se nebi lecal, ako po zločestom putu, makar pešice, makar s koli kam iti mora. Na nešteroj okolici neš-

Z A B A V A.

Varoška sirota.

Okolo četiri sata po poldan je, a u velikoj sobi sv. Gjure špitala, staroga pomorskoga varoša ide kanta s kavom od ruke do ruke. Od prilike dvanajst do četirinajst majkic, kojih svih skupa starost bi se mogla na sedam stotinah godina računati, sede okolo dugog stola te se kriepie dišucom tekućinom iz kolajuće kante, jeziceci pri tom dakako nemiraju. To su stare, veç punokrat poslušane stvari, koje si te starice pripoviedaju. Pak čim drugim bi se zabavljale? Budućnost im veç nije na skrbi, one živu i stanuju na varoški trošak do smrti; sadašnjost im je većim delom nerazumljiva — anda samo još njim preostaje prošlost u koju se zađube. Više krat se med prepoviedanjem čuje duboko zdihanje. Ah one su toliko trpele u životu, i mnogomu materinskomu srdcu, koje tu danas tuče, su se stezale žile. Mnoge žuhke rieçi preko diece i unučadi je ta kanta veç poslušala.

I danas su starice žlabrale i mnoga pravda nastane. Majka Jaga iza toga sedi, kak navadno, posve tiho dole nizko pri stolu i štrika. Ona je med ovimi tuj starićami, tak izvana, kak iznutra iznimka. Na njezinom lubeznom obrazu je videti duboki duševni mir, iz viernih modrih očih se razlieva mirni pogled nekog zadovoljstva i očekivanja, a izražaj bliedog bolnog lica je zaufanje i očekivanje temeljeno na božjoj volji.

I njezina odieća se razlikuje od drugih, jer doćim su ostale starice komod, skoro nemarno oblečene, se majka Jaga oblaçi, kak da koga očekiva, tak čisto i liepo je oblečena.

Majka Jaga pri stolu sedeća nije u toj zabavi niti jednu rieç progovorila; ona samo mućeć mužku štumfu štrika. Dvanajst pariñ ima veç gotovih u ormaru gore, u kojem su stvari njeziñog najmladjeg spravljene. Je, je, ona mora štrikati. Ako njezin Mikula dojde domov, bude ves poderan, Majka Jaga to dobro zna, pak za to se trsi, da onda svoje stvari u redu najde! Potiho si zdehne, a zatim opet pogleda zaufano

gore, dapaće se malo i nasmieši, kad majka Greta, najglasnija med njimi prične opet pripoviedati, veç po toliko i toliko krat, kakovu težku bol srca joj je njezini najstariji prouzrokoval tak, da je vesela, da ga veç zemlja pokriva.

No, bol srca materi Jagi nisu nikada niti njezin pokojni muž, niti njezini tri vrlo dobri sinovi prouzrokovali, a kada Mikula domov dojde, kada se povraati, onda bude tekar život. O, ona zna, na rukah ju bude nosil, svoju staru majkicu, onda ostavi toga špitala i otide s njim zajedno dole na obalu stanovat, u malu kućicu, u koju je još kak mladenka bila došla, gde je kak žena živila, svoje tri sine odhranila te odkud su, kak i njihov otac otišli, odplovili na široko more! —

Kućica na obali je njezinu sreću, ali i bol srca videla. Nije to bilolahko muža i sinove izgubiti, — valovi morski su je progutali. O ona se još dobro sieća, majka Jaga, kako se je njezin muž, ladjar, nieke vrlo burne noći odvažil van na more, da jednoj ladji pomogne u luku doploviti. Ona ga od onda veç nije videla, toga vrloga

tero leto od jeseni, do protuletja nemreju ljudi s koli nikam iti, pak da leto dojde, opet nĕmaju nikoga, ťto bi je opomenul, da bi si puta zavozili. Pak je na to koga opominati potrebno! Ni ga navĕila teťkoĕa i muka, ťteru je zbog zloĕestoga puta imel od jeseni do protuletja?

Kuliku brigu imaju s zavaťanjem putov g. notarijuťi i poglavari svako leto! Nego i to je istina, kak v neťteroj obĕini ljudi rada posluhneju i od leta do leta marljivo popravljaju pute, stlim menje se maraju za to v drugoj obĕini. Ono, kaj bi moral, pak nenapravi, dobro. Na mesto proja, ťudra, dopelja kakvo blato. Ako kupe navoziju, v neťterom selu je samo tam ostaviju, kam su navoťeni, niťe je ne razgrne.

V drugom mestu pak komaj navozi kupa, odmah ga razgrne, da nebi ťto videl, da je malo dopeljal. Nigdar niťe nema na to skrb, ali je dost kupov navoťeno, izda menje na to ali su dobroga proja navozili. Niťe ne zeme prĕk kupe, reĕemo kak na orťackom, ili na varmegjnskom ili pak na vicinalnom putu. Prez toga pak nigdar dobre pute nebudemo imeli; prĕm tam, gĕ se ljudi tak jako nagovarjati daju, kak tu pri nas u Medjimurju.

Ono je nikakov gazda, nikakov ĕlovek nĕ, ťteri se nĕ trsi na to, da bi sebi i svojoj familiji, poleg moguĕnosti ťiviťa pobolťal; takaj ona obĕina mora zaostati, gĕ se poglavari ne skrbiju i za najmenjťi posel pri obĕini, pak gĕ je ljudstvo nĕ sloťno; kak da bi svaki iz drugoga svĕta bil, kak da bi si neprijateljťi bili, tak su si jalni. To nesme biti.

V gospodarskom poslu morate napreduvati, ne samo zaĕuvati kaj imate, nego k tomu joť nekaj i priskrbeti, gospodarstvo si povekťati, to potrebuje, i slobodno potrebuje od svakoga svojega sina naťa draga domovina.

Mala stvar se vidi, nego stim viťe je glavna stvar to, ako si gospodarstvo hasnovito i redovito voditi oĕemo, ako dobro gospodariti kanimo, moramo ne samo dobru slogu, dobru marhu imeti, nego takaj i dobre pute.

Kak i da se trga dohan?

Doslo je vrĕme, da za nekoji den veĕ se mora trgati dohan. Vnogi ga veĕ bereju — nezreloga. To je nĕ dobro! Predi, kak bi ga trgali, preporuĕamo vam sledeĕe, da si preĕitate i da se poleg toga ravdate: Glavna stvar je pri dohanu, da se listje samo onda trga, da je zrelo.

I vu tom je velika razlika med poljskim i vrtnim dohanu. —

Pri poljskim dohanu je po tim moĕi poznati, da je listje zrelo, da zeleno listje, poĕne flekasto postajati, tojest na mestaji poťuti. Zrel list po navadi debeťi postane, povehne na tuliko, da se niti v hladnim vrĕmenu neda zravnati; postane ťilav, i ako ga na slaboma pretisnemo, odmah se odпусти od stebila.

Vrtnoga dohana veĕ duťe moramo zreliti. Tam je ne dosta, ako se samo dĕ-dĕ pokaťe ťuti flek, nego ťnjim moramo tak dugo ĕakati, dok ves list poťuti. —

Kajti se listi nezreliju svi jednako i na jenput, zato se niti nesmeju svi najenput obrgati. —

Najpredi se dozoriju odspodnji listi. Poleg reda bi se anda najpredi ovi morali trgati. Ali kajti su naj odspodnji listi malo vrĕdni, zato nebumo falili, ako s njimi tak dugo ĕakamo, dok dojde red na veliko listje. — Istina, da poleg toga jedna stran odspodnjih listov dojde pod kvar, ali to niti vraĕun nemre dojtťi poleg onoga kvara, kojega napravimo onda, ako gustoput med dohanom hodimo. Kuliko se onda listja s prelomi, spotere!

Redovito se po 3—4 put bere dohan. — Najpredi se odspodnji veliki listi pobereju. Anda za 8—10 do 14 dni srednji, i nazadnje, opet za 8—10 dni goraji. — Podni poťto nesmemo brati dohana, ako je nĕ zreĕ. Da jenput odspodnje liste poberejo, onda se i odzgjornji poĕneju bolje zoriti.

Pri ovom poslu delajmo na sledeti naĕin:

Najpredi poberimo odspodnje velike, ĕitave liste. Drugi teťak mora trgati male, ĕitave liste. Zatim se trgaju veliki, ranjeni, listi i nazadnje mali ranjeni, falingasti listi K ovom dĕnemu najodspodnje liste. — Vtrgnjene liste moramo na lĕvu ruku me-

tati i to s licom doli, tak, da bude ťpica vun stala. —

Liste nesmemo najenput na zarkim suncu drťati, nego kupĕke s neĕim pokriti. Na nikakov naĕin nesme se dopustiti, da bi teťak vnogo listov nabral skup, phal pod pazduhu, i tak ruťil, ťosjal z njim med dohanom do vrtjaka, — ili da bi ga s kim zvezal. —

Da ga dimo vozimo, moramo paziti da nikakvoga terha ne dĕnemo na njega kajti od toga ĕrni fleki nastaneju na njem.

Da je veterno vrĕme, neberimo dohana, kajti se listi strgaju. Isto tak nesme se brati po deťdju i da je rosa, kajti ako se moker dohan nagojete skup, onda fleke dobi — Najboljťe vrĕme je za to, da lĕpo sunce svĕti i da su listi malo sparjeni. —

Koj tak bere dohana, kak je tu pisano, on si jako polekťa delo pri zbiranju, kajti ga je veĕ pri branju rezeral. —

Nezreloga dohana nĕ smeti brati, kajti on nema niti teka, niti farbe. —

Nezrelo pobrani dohan — kak svako drugo nezrelo silje (repa, krumpir) ĕez zimu na svaki naĕin s prhni, splesnivi. — Opet nesmemo jako dugo ĕakati s njim, kajti onda se drobi i zgubi farbu. —

(Drugiput dalje.)

KAJ JE NOVOGA ?

— Tu je ťkolsko leto! Joť par dni — i zbogom veselje, zlata sloboda male deĕice! Malo je takovih hiť, de nebi pravljali dijaka ili dijaĕicu za ťkolu. Japa pelja na pijac malo kuruze ili ťopsa, samo da kupi svojemu Ferkecu ili Joťeku malo ga reklitĕca i ťkrlaĕeka. Je veĕ je Ferkec veliki! Do ve je hodil vgoleracki, ak od se dob bu veĕ nosil gaĕice. S poĕetka istina se mu ĕudno vidi ta ĕudna oprava i nikak se neĕuti vu nyih dobro, kajti mu sploh doli leťeju, tak da je zadnja stran veĕkrat spodobna k turbanu, tak je velika, ali kaj si oĕe, mora biti. K tomu ga plaťťiju, da oĕe, da mati: ĕakaj Ferkec, nebuť ti veĕ doma skakal, vre dojdeť gosponu v ruke, ki te navĕiju, kak se v dude fuĕka! A deĕecu na to suze trkneju, i vu sebi premisľjava: Kaj je to, za ĕudno stvar, kakov ĕovek je taj gospon, kaj me tuliko z

muťa, ladju i ladjara su valovi progutali, zatim njezine dva sine Ivana i Petra, ista je sudbina stigla. To je bila straťna urakad je kapitan ladje »Austria« knjoj doťel. te joj objavil, da su njezini sinovi u lihom oceanu zaglavili, hoteĕi iz nastradale ladje spasavati putnike.

Mati Jaga je onda bila zdvojenju blizu, ali ona je bila hrabra mornarska ťena i junacka mati, njezin muť i sinovi su bili junaci, ťrtve svoje duťnosti, jeli se je anda smela plakati? »Bog je dal, Bog je uzeli« molila je pred razpelom, kak prava krťĕanka. Pak ouda nije ostala sama, em je imala joť svojega najmladjega, Mikulu, ljubimca svoga srĕca.

»Majko, govori ti kaj te je volja, ja moram na more!« — rekel joj je njezin sedamnajť godiťnji Mikula, kad ga je zapitala, jeli nebi hotel na kopnu kakov meťter postati.

»No, em si mornarsko dietĕ« — rekla je, u svoju sudbinu podavťa se mati, te je videla i svojega najmladjega u more odpulovati, u isto ono more, koje je njezinu sreĕu progutalo. Prvi njegov put je bil na

niekoi trgovaĕkoj ladji u zapadnu Indiju.

»Zbogom majĕice doviknul joj je joť iz ladje — »za dve godine se opet vidimo!« — I tim je ladja krenula sa njezinim najdrmagťe na put. . .

Veĕ je od onda, odkad je ladja »Turul« niekog jesenskog jutra u Indiju od putovala, proťlo ĕetrdeset godinah, ali vratila se joť nije. . . »Zginula« stalo je u mornarskih registrih za tu ladju zabiljeťeno.

»Ona ĕe se vratiti!« — govorila je duťa majke Jage — »Za dve godine se vidimo,« doviknul mu je moj Mikula, a on ĕe svoju rieĕ drťati, on je vieran.«

Veĕ puno godinah ĕeka majka Jaga na svojega Mikulu. Dok je joť mlada hodila je svakog dana na obalu morsku ĕekat, jeli ĕe se »Turul« vratiti, ali se je svaki krat ťalostnim srĕcem vraĕala kuĕi, koja ťalost ali nije dugo trajala, jer se je sirota odmah potieťila, da ĕe sutra dojtťi.

Mnogo godinah je majka Jaga tako radila, i joť uvijek je stanovala u svojoj malo kuĕici, a kad je ostarela i nemoĕna postala, predloťil joj je predstojniĕ trgovaĕkih ladjah, koj se je za nju skrbel, da mu ku-

ĕicu odstupi, a on ĕe nju za to u sirotiťte ťpitala sv. Gjure spraviti. Ona je tim predlogom bila zadovoljna.

»Em je sve jedno, gĕe god mojega Mikulu doĕekam« — rekla je — »a kada mi se on povrne, onda mi dadu moju kuĕicu natrag, gospodin predstojniĕ, prosila je majkica Jaga na svoj umiljati naĕin. Predstojniĕk je to dobroj starici obeĕal te je za nju kupil mjesto u ťpitalskom sirotiťtu.

Blizu deset godinah je veĕ ovde ťivela tiho, samotno, moleĕ, strikajuĕ. . . te je mirno sedela, u misli zadubljena med spomeĕne vodeĕemi staricama u velikoj sobi pri kantiki kave.

»Majka Jaga, veĕ ide na ĕetvrtu urul« — ĕuje se ua jedan krat glas majke Grete iz spomenka, i izbilja, veĕ u tom hipu je ura na stieni bila ĕetiri ure.

»Hvala vam majka Geta,« — veli ljubezno majkica Jaga i pospravi svoju strikariju, tim otide lagano van a onda k-obali na navadno ĕakanje.

»Jedno malo je vudrena« — veli majka Greta i pokaťe prstom na ĕelo.

»Ali dobra—dobra« odgovore druge, a

njim plašiju. To je brzčas najveksi korvolok na svetu, pravi bič za decu. — No — no, naj se plakati Ferkec, te ne sram, kakov bu z tebe soldat — batrivi ga i špota m. n. a. — Viš, zakaj se neplacé Jalžika, ona komaj čaka, da se odpre škola! Japa ti kupiju lëpoga škrilcačka s črlënom pernicom i s modrom iglicom. Dobiš novu tablicu, pisanoga kamenčeka, z njim buš pisal: i, u, b, c, vudri Pavla po štepce. Ako buš se dobro vučil, onda ti gospon sami daju peru, kamenčeka i lëpu knjizicu. Na to se malo Ferkec vmiri, i već se neboji toga dneva, da bu zapis, za kojega je do ve misli, da je to za njega pravi sudnji den. Prëm, ako išće dojde k tomu malomu reguru njegov brat, Pavlec, koj već v peti razred hodi, on ga još bolje batrivi: naj se bojati Ferkec, gospon ti nikaj nevciniju, ako buš dober. Oni malu decu jako radi imaju. Hodte male ovčice, hodte, da vas vučimo vu ime božje na sve ono, kaj bu vam potlam potrebno, da bute stareši! Za vaš hasen je postavljena škola, samo hodte marljivo vu nju, da s čim bolje napredujete vu dobrom, i da vas oboružimo proti tmimi, koja vnogoga i vnogoga čoveka muči vu dnešnjim razjasnjenim svëtu.

— **Nesreča.** Z Muracsányu nam pišuju sledeće: Baranašić Pavla sin Valent, 1 leto i 7 mesecov star dečec, komaj, da je mogel po zemlji plaziti, samo je izniknul materi spred oči 17-ga ovoga meseca, opoldne. Mati ga iskala sve okoli susedov, ali nigdi ga ne mogla najti. Na večer ob 6 vuri ga je našla vu vapneni jami. Vu jami ga na sreću vapna ne bilo, ali bila je puna vode. Dëte je nutri opalo i vtopilo se. Nesrečna mati ga mrtvoga poglela vuu z jame. — Isti dopisnik nam piše i to, da je augusta 13-ga Pongrac Tomašek, siu Pongrac Tomaša, 10 let star dečec, na občinsku gmajnu išel kuruzu peč. K tomu su bila potrebna i drva. Bili su z njim i drugi pajdaši, med njimi i jeden Kiš Fabian zvani, 15 let star dečec, koj je pomogel Pongracu na jednu vrbu drva brat. Pongrac je srečno gori splëzel, ali doli je nesrečno opal, tak, da si je vtrgel desnu ruku na

dveju mestu, koja bu se težko dala zvraciti. Roditelji, pazite si na decu!

— **Svëta sablja i zlata žnora.** Kak čitamo v jedni novinaj, na letošnji veliki muštri svim husarom namažeju sablje s nekakovom zelenom mašcom, kaj se nebudu svëtile. Kajti su došli do toga, da više husarov mašira v jednim čoporu, naj zdigneju svoje sablje gori, to se preveč buska, svëti, tak, da neprijatelj leško zavëdi, de stojiju husari i leško na nje strëla. Prošloga tjednna su već egersečkim husarom napustili s tim mazilom sablje, od česa su odmah pozelenile. Kak se čuje, i lionvédski konjeniki zgbuju bëloga mente perëma i i belu kučku na čakü premeniju s črnom, a skupnim konjenikom opravu predëljaju. Poleg plama svi konjeniki dobiju jednu formu taborsku opravu i med pojediniimi razredi bude samo mala razlika. Skupni konjeniki — kaj se tiče oprave — su do ve na tri razrede bili razdeljeni, i to: šest-najst husarregimentov, med koje spadaju magjarski husari, — petnajst dragoner — i trinajst ulanerskih regimentov, v kojih austrijanski soldati služuju. Novi uniform bude brzčas to znamenoval, da husari zgubiju z atile žute, zlate žnore i budu spodobni k austrijanskim konjenikom, koji sivu opravu nosiju.

Kak bu se to dopadalo našim gjejer-nim husarom? — za to nečitamo nikaj. — Da nedu molili nad njom. — To stoji. —

— **Zaklaj si je dedeka.** Varga Gergely iz Botfa je jako svadljive narave i zalokan čovek bil. Delati je ne štel, i de je do peněz došel, sve je zapil. — Poleg toga ga odurila, cela familija, kajti je čavëk samo raztepal, lumparil i bil se. Varga je imel jednoga vnuka, 18 let staroga Bali Istvana, kojega je prekoredno žalostila nesrečna narav dedekova. I jenput se strašno nakanjene zasadilo mu v srce. Odučil je vu sebi, da starca zatučë. Kak je misli, tak je i vćinil. Toga dva tjednna se dedek v gorice spravil, a vnuk za njim. Pri klëti ga je dostigel i tam ga zatukel. A mrtvo telo odvlekel doli v živicu i tam ostavil Balija su prijeli.

— **Dvë žene.** Jena žena, koju je za-

konksi muž, po imenu Jurisák György — ostavil, se odpravila ove dneve svojega muža iskal, de je. — I našla ga je negdi v Somogyu, de je već drugo ime zel na se: Gölöncsér György, i kakti takov je služil pri jednim gazdi. Njega je već ne našla tam, kajti je zbetežal i zbog toga odišel na vratio v Kanizu, nego našla je mesto njega tam jednu ženu, koja je prisigala pred njom, da je ona zakonska žena Gölöncsér Györgya. — Nju je za zakonsku ženu zel nego za kratak čas nju je i pretiral. Na to su se dospomenule žene, da strašnu kaštigu hitiju na njega. Odišle su obedve za njim v Kanizu, i tam su ga našle v špitalu betežnoga. — Žene su ga odmah zatufële pri sudu, koj ga je dal vlovili — i ve se već Jurisák — Gölöncsér v reštu hladi.

— **Kaj je zrok detečji grizi?** Poznato je, da deca v mrzeši dobi netrpiju tuliko od grize, nego kak nastane toplešo vrëme i vručina, vnoغو dëte na tuliko tira, da čista oslabi i nazadnje premine. Dokazano je, da to največkrat dojde od hudoga mlëka. K tomu je i zrok slaba narav detečja, koja nebrani dëte proti veliki vručini.

Od ove pogibelji leško mentujemo decu, ako nje s »Nestlé« zvanom melom hranimo, od koje postane dëte debelo, kajti ova mela se neskisa, kak mlëko, i od nje dobro cera detečji žaludec. Dobiti v svakoj patëki.

— **Prodaja slame.** »Délm agyarszági Mezőgazdák Szövetkezete« zvano družtvo iz Temesvarmegije ponuja pšeničnu slamu za prodaju. Slama se prešana pošilja, i to 2 K 40 fill. od metercenta. Željeznice se plati 210 fill. od metercenta v Zalaavarmegiju postavljeno. — Ako bi si naši gazdi slamu od onut šteli pribavili, to moraju do 1-ga septembra nutri javiti Gospodarskom družtvu v Zalaegerszeg. — I to se da na znanje da mënje kak čeli vaggon ne moči naručiti. Zato ako bi pojedini gazdi šteli kupiti, mora njih više skup stati, tak da skupno na ručiju jeden vaggon.

Isto tak Engel Pál arendator iz Ollára (Zalavarmegija) ponuja svoju ječmenu i zobenu slamu po 5 K. metercenta na kolo-dvor postavljenu. Koj bi štel slamu kupiti, naj se opita pri Engel Pálu, Ollár.

zatim kimajuće glavami šapču medju sobom vrhu bedastoće majkice Jage, koja još posile četrdeset godinah očekiva svoga Mikulu, koj već dugo skupa sa ladjom »Turul« na dnu mora spava.

Majkica Jaga pako u tom vrienemu stupa kroz špitalski vrt, gore k terassi, odakuda ima liepi izgled na morskü obatu. Jeli će se danas ladjja »Turul« javiti? ...

Dugo tu stoji majkica Jaga i gledü u daljinu, tam preko je neizmerno more. Jeli bude danas došel njezin Mikula? Čudnovato je danas dobre volje i puna nade, kak da se danas baš mora njezina želja izpuniti.

Tam u vrtu se glasi savulj, večernji zrak hladi bledio lice staričino, koje gleda u daljinu, a od morske obale dohadja do nje ugodan mokri morski vetrić. Pramaletje je, — zlato pramaletje!

»Mikula, moj dragi Mikulek, zar niti danas nedođeš?« — šaptala si je stariča te si je držala desnu ruku nad očima, braneć svetlo i gledala na široko more.

Ah! — Eno tam — iz daleka, — dohadja ladjja. Veselo očekivanje zaustavlja dihanje majkici Jagi. Jeli se bude zvonec na ladjji oglasil? Majkica Jaga rukom za vuhom za vuhom posluša ... ali zvonec se neglasi. Tiho i polagano plovi ladjja dalje, bez

da bi se približavala luki, a za čas se izgubi na horizontu. I opet se je dobroj starici ufanje izjalovilo; njezin Mikula i opet nije došel ...

Slaba i trudna spusti se na zelenu klup na terassi — ali uzbudjenost nije dugo trpela, jer je stariča svojim utanjem sretna bila.

»Sutra je opet dan« — šaptala je za sebe te je sklopila ruke na molitvu — »Hoću za sretni povratak mog sina moliti.«

Eno, onde preko je neizmerno, valovito more, vrhu glave vierne majke pieva slavulj, duha akacijah i večerni vietrić kušuju bledia lica dobre majkice Jage. Ona o svemu tomu neopaža nikaj, dobra stariča, — ona moli za svetan povratak svoga sina Mikule.

Tko bi mogel dokučiti dublinu vieruoga, punog ufanja, na sve žrtve pripravnoga materinskoga srca, koje ju svojoj ljubavi uvijek mlado ostaje?

Gore pako nad zvjezdami, na nebesih čeka duša vrloga sina na svoju dragu viernu majkicu, a šnjim zajedno još čekaju otac i dvoje braće na istu majkicu. Već neće dugo trajati i biti će sjedinjeni. Onda će se slaviti sastanak, postie kojega više nema — razstanka!

Em. Kollay.

Nekaj za kratak čas.

Bojal se od dvoboja.

Jeden glasoviti predstavljajč, Löwe, se jenput svadil na jednoj zabavi s jednim visokoga roda gosponom.

Drugi den postaviju se k njemu dva oficiri, i vu ime gospona zoveju na dvoboji.

Löwe uljudno prime ove oficere, i veli njim, da on je neprijatelj dvoboju, i zato se niti ve nejde bit.

Oficiri se na to obrneju dimo, i za kratak čas opet dojdü nazaj s jednim listom, kojega je gospon poslaj, i vu kojem mu da na znanje, da bu ga od se dob za »Sie Hund« zval, ne za Löwe-ja.

Löwe prečita mirno lista, i onda veli oficërom:

Meine Herren! Sagen sie gefälligst dem Herrn Oberst, dass ich lieber ein lebendiger Hund bin, als ein todter Löwe. (Moja Gospoda! Rečite vi gosponu Oberstu, da bum ja rajši živi pes, kak mrtvej orostan).

Gabona árak. — Clena zítka.

mmázsa	1 m.-cent,	kor. fill.
Buza	Pšenica	20.40—
Rozs	Hrz	14.40—
Arpa	Ječmen	14.00—
Zab	Zob	15.20—
Kukoricza uj	Kuruza nova	12.35—
Féher bab uj	Grah beli	17.50—
Sárga bab	zúti	14.40—
Vegyes bab	zínésan	13.80—
Kendermag	Konopljeno seme	20.00—
Lenmag	Len	21.00—
Tökmag	Košćice	22.00—
Bükköny	Grahorka	16.00—

A szépség egyik főkövetke a szép arcbőr.
Minden hölgynek módjában áll ezt megszerezni a

FÖLDES-féle

Margit-Créme

csodás hatású arckenőcs használata által.

A Margit-crème egy rendkívül finom, kellemes szagú, gyorsan felszívódó, kedves illatú vegyszer, mely már az első kísérlet alatt mintegy behizelgi magát; a bőrnek rögtön kellemes puha bársonyszerű tapintatot ad, 10-20 nap alatt teljesen átalakítja a bőrt. Nyomatlanul eltünteti szepit, májfoltot és mindenféle bőrtisztatlanságot.

Előnyös tulajdonsága ezen krémnek, hogy a bőrt nem teszi zsíros tapintatúvá fényessé, mint más kenőcs, sőt ellenkezőleg, annak fényét, mint a puder elveszi, minél fogva nappal is alkalmazható. A bőrt láplája, mitől az gyermeked üdeséget, teltséget, bársonyszerű puhaságot és kellemes tapintatot nyer.

Legényesebb előnye, hogy **higanyt, ólmot nem tartalmaz** és így teljesen ártalmatlan.

Ára egy tégelynek 2 K., kis tégelynek 1 K.
Margit-szappan 70 fill., Margit-puder K. 1.20.
Margit fogpép 1 K., Arcvíz 1 K.

Készíti: **Földes Kelemen**
gyógyszerész Aradon.

6 koronás rendelések bérmentve küldetnek.

Kapható: CSAKTORNYÁN PETHŐ JENŐ gyógytárában.

Vadászok figyelmébe.

fegyverek, revolverek

30-50 százalékkal

olcsóbban kaphatók nálam, mintha másutt részletfizetésre vásárolna.

Kérje ingyen és bérmentve legújabb árjegyzékemet
Halászlát, vadászati, torna, vívó és egyéb felszerelésekből állandóan dús raktár.

Földes L.

fegyver és sportolkek üzlete.

Budapest, II. Rákóczy-ut 6.

Naponta 100 csomagot küldök vidékre.

20 koronán aluli rendelések, csakis a pénz előzetes beküldése mellett eszközölhetők.

607 33-52

Visszárverési hirdetemény.

A csáktornyai kir. bíróság közhírré teszi, hogy az Alsólendva-Vidéki Takarékpénztár és csatlakozó társai végrehajthatóknak Sopár Ferenc, Moharics István Sopár Mátyás Moharics Ferenc és Vinkovics Ilona felső-mihályfalvi lakosok végrehajtást szenvedettek ellen 5180/tk. 907. sz. árverési ügyekben a Csáktornyai Takarékpénztár R.-T. hittelező kérelmére folytán az árverési feltételeket meg nem tartó Reich József farkashegyi lakos ellen, a végrehajtási törvény 185 §-a értelmében a visszárverés elrendelhető a nagykanizsai kir. tszék és a csáktornyai kir. bíróság területén levő a felső-mihályfalvi 108 sztkjvben 99/a/1 hrsz. ingatlan az azon épült 25 népsorsz. házzal együtt 770 Kor. kikiáltási árban az 5180/tk. 907. sz. végzéssel megállapított összegek valamint a jelenlegi kérvényezéssel megállapított 12 korona költsége kielégítése végett

1908. szeptember 14-én d. e. 10 órákor Felsőmihályfalva községhezánál Wollák Rezső kérelmező ügyvéd vagy helyetese közbenjöttével megtartandó nyilvános bírói árverésen a korábbi vevő költségére és veszélyére eladni fog.

Kikiáltási ár a fentebb kitelt becár.
Árverezni kívánók tartoznak a becár 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni és pedig 77 koronát.
3359/tk. 908.

I. Árverési hirdetemény.

A csáktornyai kir. bíróság közhírré teszi, hogy a Csáktornyai Takarékpénztár végrehajthatóknak Rosenfeld Jakab és neje végrehajtást szenvedettek elleni árverési ügyében a f. évi július 17-én megtartott bírói árverés Stern Henrik alsólendvai lakos utóajánlata folytán hatálytalanná nyilvánítottán a muraszerdahelyi 20 sz. tkjvben 1236/1. hrsz. ingatlan 557 kor. 50 fillér becárban illetve 131 kor. kikiáltási árban a muraszerdahelyi 1388 sztkjvben 1372 hrsz. ingatlan 440 kor. becárban illetve 108 K. kikiáltási árban végül a muraszerdahelyi 981 sz tkjvben 1373/a. hrsz. ingatlan 463 K. 10 fill. becárban illetve 97 kor. kikiáltási árban

1908. szeptember hó 17-ik napjának délelőtt 10 órákor Muraszerdahely községhezánál megtartandó nyilvános bírói árverésen eladni fog.

Kikiáltási ár a fentebb kitelt becár. — Árverezni kívánók tartoznak a becár 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni és pedig. 4 K. 70 f. 13 K. 10 f. 10 K. 80 f. és 9 K. 70 f.

Keil-Lakk

legkitünőbb mázoló szer puha padló számára.

Keil-féle viaszkenőcs kemény padló számára.
Keil-féle fehér „Glasur“ fénymáz 90 fillér.
Keil-féle aranyfénymáz képkereteknek 40 fillér.
Keil-féle szalmakalaptesték minden színben.

833 2-6

Mindenkor kaphatók.

Heinrich Miksa cégnél Csáktornyan. — Kórvát A. Varazsdon.

3448. tk. 907.

Árverési hirdetemény.

A csáktornyai kir. járásbírósg mint tkvihatóság közhírré teszi, hogy Novák Mihály és tsai végrehajthatóknak Janusics György kedveshegyi lakos elleni végrehajtási ügyében a t. évi július 25-én megtartott bírói árverés a csáktornyai tkptár részvénylárslat utóajánlata folytán hatálytalanná nyilvánítottán a viziszentgyörgyi 95 sztkjvben 121 hrsz. ingatlannak Janusics Györgyöt illetve 8/12 része 1496 kor. becárban illetve 1278 kor. kikiáltási árban az u. o. 707 sz. tkjvben 579 hrsz. ingatlannak ugyan Janusics György néven álló 1/2 részére 330 kor. becárban illetve 283 kor. 50 fill. kikiáltási árban

1908. szeptember 24. d. e. 10 órákor

Viziszentgyörgy községhezánál megtartandó nyilvános bírói árverésen eladni fog.

Kikiáltási ár a fentebb kitelt becár 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni.

Csemegeszőllöt

szállit 2 K. 40 fillérért

Gallai Lajos szőlőbirtokos

Lendvaujfalu u. p. Kerkaszentmiklós Zalam. Ládák 40 fillérért visszavétnek. 338

IRDETÉSEK

felvétetnek

e lap kiadóhivatalában.

Pollák Bernát

órá és éhezérész

Varazdin, ferencz József-tér.

Az összes iskolákban használt legújabb kiadású

tankönyvek és tanszerek

eredeti árban kaphatók:

Strausz Sándor könyvkereskedésében Csáktornya.

☞ Dús választék iskolatáskák, könyvszíjak, könyvtartók továbbá mindennemű rajz- és írószerekben. ☞

Iskolakönyvek bekötése tartósan, ércsarokkal, jutányos áron.

728 19-20

Görcsillapító és szélhajtó hódanycsöppek

1844. óta elismert legjobb háziszer az étvágy emelésére és az emésztés előmozdítására.

Egy üveg ára 1 kor.

Kevesebb mint 2 üveg (ládával együtt 2 K. 50 fill. utánvétellel) nem küldhető. Kapható:

**BITTNER GYULA, gyógyszerárban
GLOGNITZ (Alsó-Ausztria.)**

A Wlassits Gyula utcában levő Stolczer-féle ház, (a polg. iskola mellett) szabad kézből

eladó.

Bővebbet Stolczer József pékmesternél Csáktornya. 827 2-3

Az iskolaidény alkalmára ajánlom dűsan felszerelt

gyermekfehérnemű gyermekharisnya gyermekkalap gyermekcipő

828

és egyéb felszerelésekből álló raktáromat a be-
vásárló szülők szives figyelmébe.

Szolíd kiszolgálás! Jutányos szabott árak!

Magamat a n. é. közönség szives pártfogásába ajánlva, maradok teljes tisztelettel

finom férfi fűzős és cugos
—BOX CIPŐ—
párja 8 kor. 50 fillér.

Kelemen Béla.

Bohn M. és társai

NAGYKIKINDA és ZSOMBOLYA.

Legrégibb, legnagyobb és legjobb telep e
szakmában Ausztria-Magyarországon a

Bohn-féle téglagyárak

824 NAGYKIKINDÁN és ZSOMBOLYÁN.

Alapított 1864. — Legelőkelőbb referenciák. — Alapított 1864.

50 millió évi gyártás.

a cs. és kir. szab. Bohn-féle biztonsági átfedő cserepekből

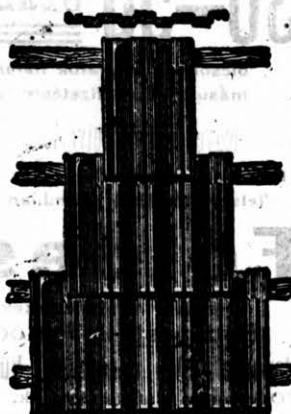
VASOXYD természetes vörös színben vagy kátrányozva.

GYÁRTMÁNYOK: Bohn-féle szabadalmazott biztonsági átfedőcse-
repek. Legelőcsőbb, legszebb tetőzet.

Képes árjegyzék és minták kívánatra ingyen és bérmentve.

Nagykikindai gyártmány.
Bohn-féle szab. biztonsági át-
fedő cserép 272 sz.

ZSOMBOLYAI GYÁRTMÁNY.
Szab. biztonsági préselt átfedő cserép 253 sz.